

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for shih tzu

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 01.10.2019

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling	4
Overordnet mål for rasen.....	6
Rasens populasjon.....	6
Populasjonsstørrelse.....	6
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	7
Effektiv populasjonsstørrelse.....	8
Innavlsgrad	8
Bruk av avlsdyr.....	9
Mest brukte hanner	10
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	12
Prioritering og strategi for å nå målene	12
Helse.....	13
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	13
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	13
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	13
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	14
Prioritering og strategi for å nå målene	14
Mentalitet og bruksegenskaper	14
Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester	14
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden	14
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	14
Prioritering og strategi for å nå målene	14
Atferd	15
Atferdsproblemer	15
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	15
Prioritering og strategi for å nå målene	15
Eksteriør.....	16
Eksteriørbedømmelser.....	16
Overdrevne eksteriørtrekk.....	17
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	17
Prioritering og strategi for å nå målene	17

Oppsummering.....	18
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål.....	18
Plan for videre arbeid i klubben.....	18

Innledning

Dette er den første utgaven av rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for shih tzu i Norge. Utarbeidelsen av RAS startet på Norsk Shih Tzu klubbs seminar i medio april 2013 hvor RAS var tema. Følgende har sittet i gruppen som har utarbeidet kompendiet: Eli Folven, Hege Mari Finnanger, Laila Mailund, Maria Engen og Rose Mari Enoksen. I tillegg har styret vært behjelpelig.

All statistikk er hentet fra "Oppdatering i databasen" i NKK's DogWeb. Informasjonen er blitt manuelt overført til Excel-ark, basert på fødselsdato, og tall som er presentert i andre sammenhenger kan enkelte steder avvike noe fra tall som blir presentert her.

RAS skal evalueres hvert år, samt revideres hvert 5. år.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Shih tzu historie – første shih tzu til Norge (kilde: Shih-Tzun av Elisabeth Legl og J.M. Brearley og Rev.D. Allan Easton, *The book of Shih Tzu*)

Rasen slik vi kjenner den i dag, har sin fortid i det keiserlige Kina, hvor den siste keiserinne Tzu-Hsi var særlig interessert i oppdrett av shih tzu. Men, rasens historie strekker seg mye lengre tilbake i tiden. Man mener forfedrene stammer fra Tibet, hvor de hørte til gruppen av "hellige hunder" eller "løvehunder", og settes i forbindelse med den tibetanske buddhisme. Opp gjennom tiden har Tibets Dalai Lama gitt små hunder av "løvehund"-typen til de kinesiske keiserne som gaver.

Krysninger mellom de ulike tibetanske rasene har forekommet til alle tider. Shih tzu typen var den vanligste i østre Tibet mens apso-typen dominerte i Lhasa.

Shih tzu temperamentet ble ansett for å være viktigere enn størrelse og farge. Den solide svarte shih tzu, iblant med hvitt hakeskjegg ser ut til å ha vært den vanligste fargevarianten. Helgyldne hunder ble ansett å tilhøre apso-typen. Hunder med korte snuter kan ha eksistert under Konfucius tid (omkr 570 f.Kr.). I år 618 f. Kr. ble Tang-dynastiet grunnlagt i Kina og vår shih tzu kan ha sitt utspring fra den tiden. Disse hundene ble også kalt Fo-hunder. I Ming-dynastiet som ble innledet i slutten av 1360-tallet ble en langhåret løvehund omtalt som antakeligvis er forfedre til vår moderne shih tzu.

Gul var den viktigste fargen i det keiserlige Kina, og symboliserte de 5 legendariske keisere av det gamle Kina. Fargen ble brukt til å dekorere i palass og templer og mye brukt på klær. I kinesisk kultur står fargen gul for balanse mellom Yin og Yang, og symboliseres også i den himmelske gule drage. Shih tzu i fargen gul/gylden og hvit hadde en helt spesiell status. Det står skrevet at det ble høyt verdsatt at de hadde hvitt bliss i pannen og hvitt på halen, da dette også hadde symbolsk betydning. Shih tzu i denne fargen var forbeholdt de keiserlige. Dette medførte at de første som ønsket å kjøpe shih tzu i Kina, hadde problemer med å få tak i denne fargevarianten. Da var det lettere å få tak sorte, sort/hvite og gyldne hunder. Shih tzu skulle finnes i alle fargevarianter, for å passe til ethvert keiserlig antrekk. Men unntak av fargen hvit, som symboliserer døden.

Den kinesiske detaljkarakteristikken for en shih tzu var slik:

- Hodet skulle være synlig men ikke ansiktet
- Ørene skulle være synlige men ikke øynene
- Øyeglobene skulle være synlig men ikke øyelokkene
- Nesen skulle være synlig men ikke neseryggen
- Overleppen skulle være synlig men ikke underleppen
- Bena skulle være synlig men ikke føttene
- Haletippen skulle være synlig men ikke halen
- Potene skulle være synlig men ikke tærne.

På 1930-tallet nådde de første importene så vel Storbritannia og Irland som Skandinavia. Enkelthunder av rasen hadde tidligere blitt importert til England og til og med stilt ut, men man bedrev ingen avl før Miss Hutchins i 1930 importerte den svart-hvite hannen Lung Fu SSu til Irland og Sir Douglad og Lady Brownrigg samme år sendte den liknende svart-hvite hannen Hibou og den svart-hvite tispes Shu SSa til England. I 1934 ble The Shih Tzu Club dannet med Lady Brownrigg som sekretær. Hundene Lung Fu SSu, Hibou og Shu SSa utgjorde grunnlaget for den berømte Taishan-linjen, hvorpå avlsarbeidet omhyggelig og møysommelig ble ledet av Lady Brownrigg og Miss Hutchins. Med bakgrunn i importtispes

Mee Na of Taishan ble Lhakang-kennelen etter hvert grunnlagt. Etter dette ble flere hunder importert til England. Mrs Sheila Bode var en av de aller første shih tzu oppdretterne i England. Avlen var vanskelig da avlsmaterialet var snevert.

I 1952 ble det berømte «peke krysset» gjennomført etter planlegging, men uten godkjenning på forhånd av den engelske kennelklubben. Miss Evand, Elfann-kennelen som var relativt ny på rasen, parret sin shih tzu tisper Elfann Fenling of Yram med vakker sort/hvit pekingneser hann (Philadelphus Suti T'Sun of Elfann) hvis eneste feil var rette bein. Avkom etter dette krysset ble igjen krysset med renrasert shih tzu. Først når etterkommere etter dette krysset hadde så lite som 1/16 pekingneser blod ble de registrert og godkjent som shih tzu i England. Bakgrunnen for krysset var at shih tzu i England hadde blitt gjennomgående for store (dvs. både i størrelse og vekt). Det var imidlertid ikke full enighet i shih tzu-miljøet om nødvendigheten av å gjøre dette krysset. I USA ble de først godkjent som renrasert shih tzu etter 7. generasjon. Etterkommere etter dette krysset ligger bak på de aller fleste stamtavler i England i dag, og dermed også på stamtavler til norske shih tzu.

På begynnelsen av 1930-tallet ble også de første shih tzu importert til Norge, altså omtrent på samme tid som England fikk sine første eksemplarer av rasen. Importene ble tatt hjem av fru Kaufmann, ektefellen til den danske ministeren i Kina. Med på flyttelasset fra Peking til Oslo fulgte 1 import som ble registrert i Norge. Senere importerte hun enda to eksemplarer. De tre importene var Adizo, en svart-hvit hanne født i Peking i 1930, hannen Leidza født i det keiserlige palasset i 1928 og tispes Schauder født i Shanghai 1931. Hundene ble i Norge registrert som lhasa terrier. Først i 1939 henvendte Norsk Kennel Klub seg til Lady Brownrigg i England for å få råd angående rasens benevnelse.

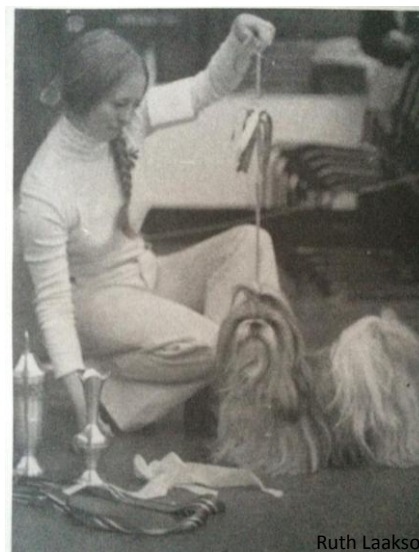
Foruten Adele Heyerdahl berømte kennel Flinthaug skal nevnes to tidlige norske shih tzu-oppdrettere, nemlig Aasta Helliksen (kennel Voksenlia) og John Norman (kennel Dux). Ruth Laakso, (kennel Zizi) representerte norsksShih tzu oppdrett. Shih tzu i Sverige, Finland, Danmark, Holland, Tyskland, USA og naturligvis Norge har båret og bærer hennes berømte kennelnavn. Ruth Laakso levde opp til mottoet kvalitet og ikke kvantitet.

Nevnes skal også danske Astrid Jeppesen (Bjørneholms kennel), svenske Erna Jungfeldt (Jungfältets kennel), og danske Fr. G. Wedege-kennel Lindevangen.

Først i 1950 ble rasen bofast i Sverige da Carl Leuhusen importerte et eksemplar fra Adele Heyerdahl i Norge. Den første svenske oppdretteren derimot ble fru Anna Hauffmann (Shepherds kennel). Den shih tzu som har spilt størst rolle i den svenske shih tzu historien er nok Beldams Fu Mao Thing. Denne hunden er en fellesnevner for de fleste shih tzu kenneler. Fu Mao Thing ble oppdrettet av Kris Sandberg (kennel Beldam) og ble eid av Marianne Berg (kennel Marina).

Fu Mao Thing er representert i kennelene Zizi, Boreas, Lha-sa, Lyckobringaren, Tempelgården, Osprey, La Mia, Lundehill, Ta Hay og Shih Moon for å nevne noen av de gamle.

I 1955 ble rasen introdusert i Finland med importhunder fra Anna Hauffmans kennel.

Norges hittil største oppdretter av rasen, er Børre Hasle (Boreas kennel) startet med rasen på 70 tallet. Han hadde en brennende interesse og kunnskap om shih tzu og avlet frem mange kjente hunder, derav over 50 champions.

Det finnes en Boreas hund på de fleste anetavler hos de hundene vi har i dag. Børre Hasle har laget mange kompendier for rasen som også benyttes som teoristoff for kommende hundedommere i deres utdanning. Han hadde generell høy kompetanse om genetikk.

Børre Hasle

I dag har rasen for godt inntatt Norge og har blitt en populær hund å eie. På samme måte som i Sverige og Finland, har norske oppdrettere tatt vare på den opprinnelige engelske modellen.

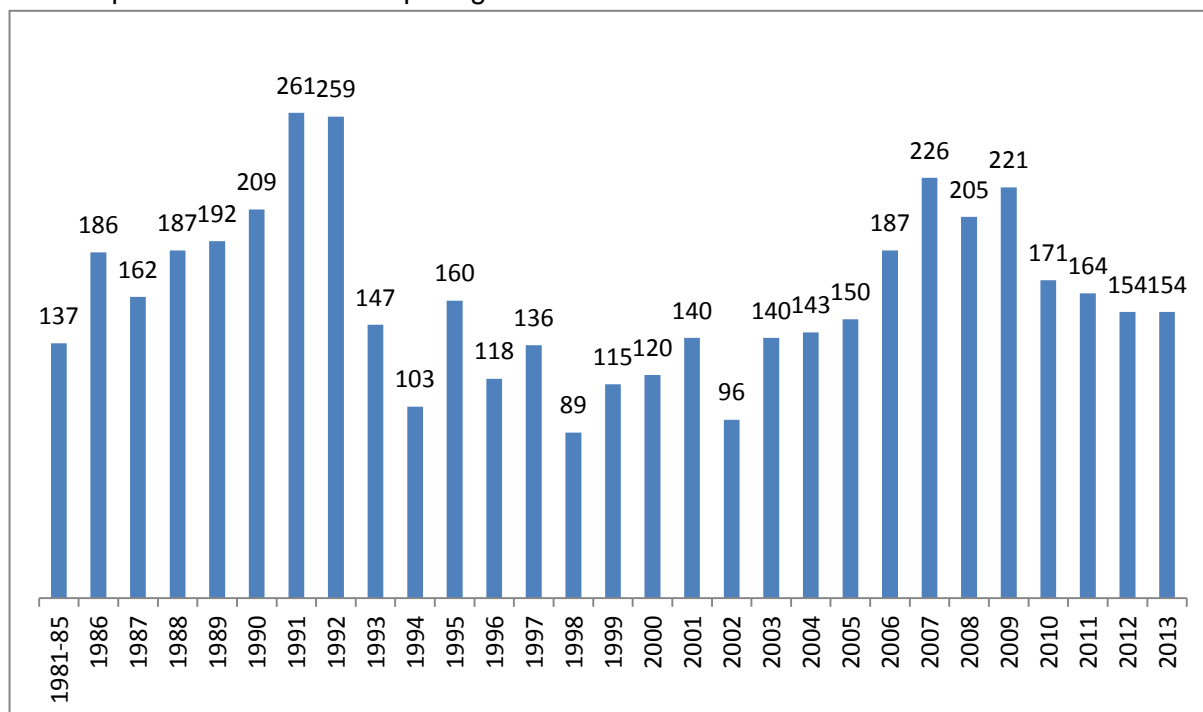
Overordnet mål for rasen

Shih tzu skal være en rase med god helse både fysisk og psykisk, samt typeriktig. Den skal være en godt fungerende selskaps og familiehund, og godt fungerende i forhold til samfunnet forøvrig.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Det er registrert totalt 4.732 norskfødte shih tzu i perioden fra 1.1.1981 - 31.12.2013. Det ble i denne perioden født 2.390 tisper og 2.342 hanner.

Figur 1 Antall registrerte norskfødte shih tzu i Norge per år fra 1981 – 2013.

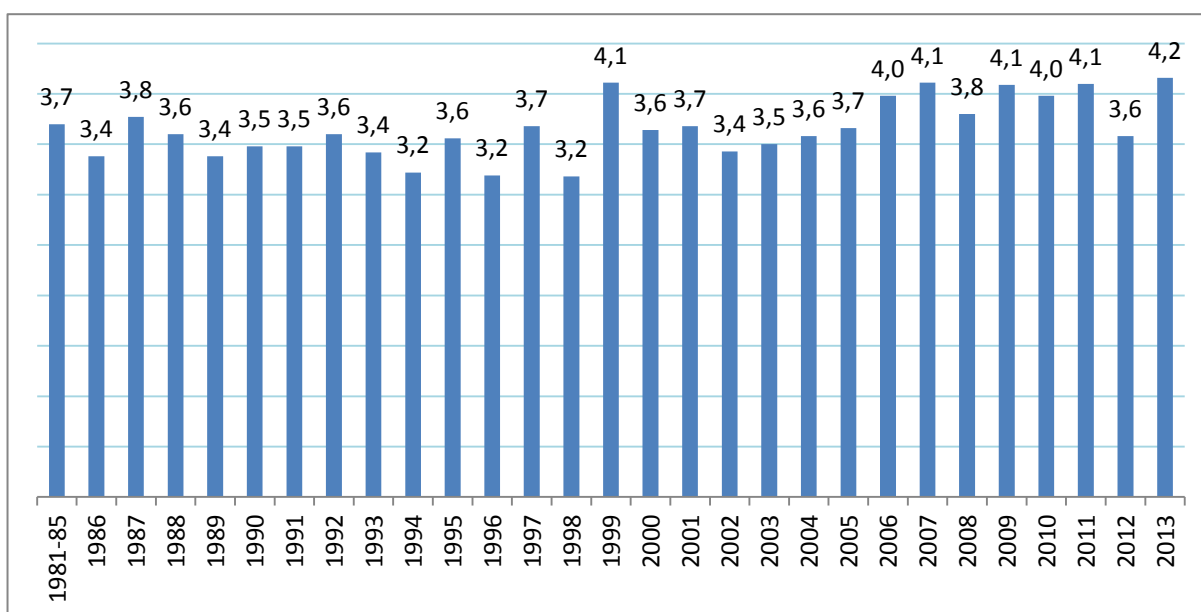
Frem til 1986 er det registrert svært få shih tzu i NKKs database. Det kan være ulike årsaker til dette, men man antar at NKKs system ikke har tilstrekkelig informasjon så langt tilbake.

I snitt over den 28 år lange perioden fra 1986 til 2013 registreres det 164 valper pr år. Færrest norskfødte shih tzu ble det registrert i 1998, da det kun ble registrert 89 stykker, mens det i 1991 ble registrert hele 261 norskfødte valper.

Ut fra statistikken ser man at antallet registrerte shih tzu går i to bølgedaler. Deler man perioden i to perioder à 14 år ser man at snittet i de to periodene er ganske likt. Snitt for 1986-99 er 166 norskfødte per år og snitt for 2000-2013 er 162 norskfødte per år.

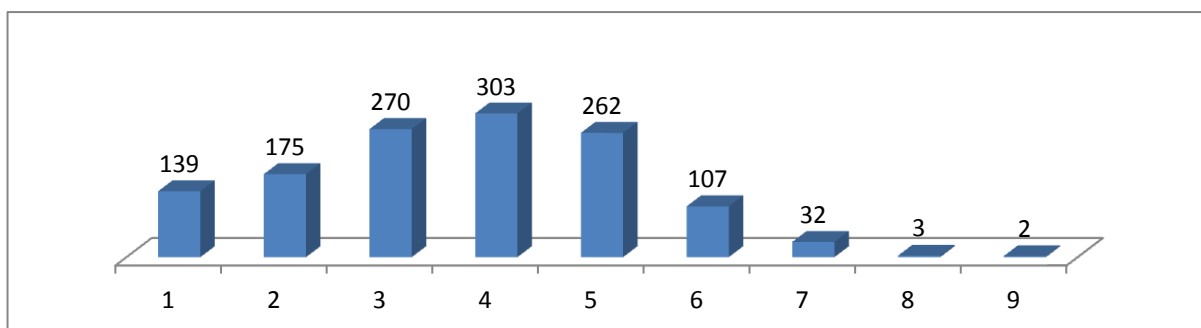
Gjennomsnittlig kullstørrelse

Det er i perioden fra 1.1.1981 – 31.12.2013 registrert totalt 4.732 norskfødte valper fordelt på 1.293 kull, noe som gir et snitt på 3,7 valper pr kull. Den gjennomsnittlige kullstørrelsen har holdt seg noenlunde konstant de siste 30 årene.

Figur 2 Gjennomsnittlig antall valper per kull fordelt på år.

Det er registrert kull med opp til ni valper, men det mest normale er tre til fem valper per kull.

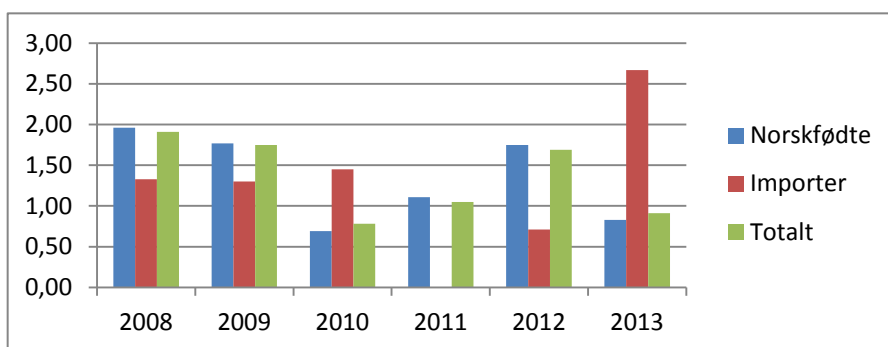
Figur 3 Det er registrert fra 1-9 valper per kull. Diagrammet viser hvor mange kull som er registrert med hvert antall.

Innavlsgrad

Vi har sett på innavsgraden for årene 2008 til 2013. Innavsgraden er regnet ut fra en fullstendig stamtavle¹, noe som varierte fra 3-8 generasjoner.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Norskfødte	1,96	1,77	0,69	1,11	1,75	0,83
Importer	1,33	1,30	1,45	0,00	0,71	2,67
Totalt registrerte	1,91	1,75	0,78	1,05	1,69	0,91
Gjennomsnittlig antall generasjoner i en full stamtavle	3,39	3,69	3,3	3,64	3,34	3,00

Tabell 1 Gjennomsnittlig innavsgrad per år fordelt på norskfødte, importert og totalt antall registrerte. Samt gjennomsnittlig antall generasjoner i utregningen.

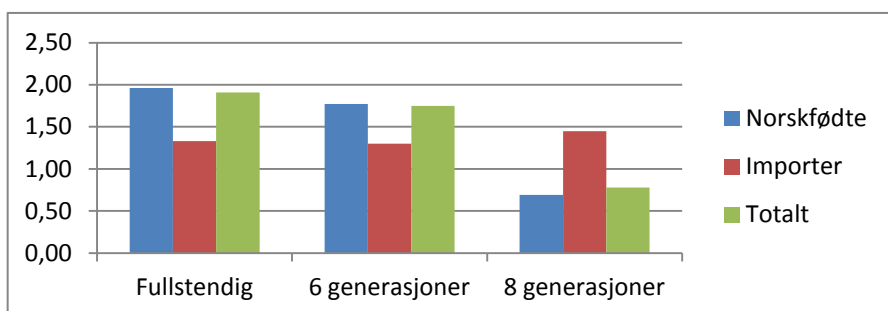

Figur 4 Gjennomsnittlig innavsgrad per år fordelt på norskfødte, importert og totalt antall registrerte.

Innavsgraden varierer ut ifra om vi regner med fulle stamtavler der alle hundene i alle ledd viser eller om vi regner med stamtavler med seks eller åtte generasjoner. Gjennomsnittlig er det litt over tre ledd der alle hundene viser.

	Fullstendig	6 generasjoner	8 generasjoner
Norskfødte	1,96	1,77	0,69
Importer	1,33	1,30	1,45
Totalt	1,91	1,75	0,78

Tabell 2 Gjennomsnittlig innavsgrad for årene 2008 – 2013 fordelt på norskfødte, importert og totalt antall registrerte. Variasjon i prosenten ut fra om det er full stamtavle, 6 eller 8 generasjoner.

Figur 5 Gjennomsnittlig innavsgrad for årene 2008 – 2013 fordelt på norskfødte, importert og totalt antall registrerte. Variasjon i prosenten ut fra om det er total stamtavle, 6 eller 8 generasjoner.

Innavsgraden her er utregnet med full stamtavle, og med seks og åtte generasjoner.

¹ Stamtavle der alle hundene i alle ledd er med.

Bruk av avlsdyr

NKKs anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5 % av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en 5 års-periode. Dette gjelder både for tisper og hannhunder. Matadoravl bør unngås.

En tisper får ikke ha mer enn 5 kull registret i NKK. Dette kan kun fravikes ved tillatelse gitt av NKK. Registrert matadoravl vil derfor kun bli tilfelle for hannhunder, med mindre tisper får veldig store kull.

De siste fem årene er det registrert $221+171+164+154+154 = 864$ norskfødte shih tzu valper. 5 % av dette er 43,2. Det er derfor ikke anbefalt at en shih tzu får flere enn 43 avkom (barn) i Norge.

Tall fra 5-årsperioden med minst registreringer fra år 1998-2002 viser totalt 560 fødte valper, noe som gir en anbefalt grense på maksimalt 28 avkom. Tilsvarende for perioden fra 1988-1992 med flest registrerte valper er det totalt registrert 1.105 valper, noe som gir en anbefalt grense på maksimalt 55 avkom.

For å se på innflytelsen en hund har i avlen, kan man også se på hvor mange barnebarn den har. Dersom en hannhund har mange avkom, men få barnebarn kan innflytelsen den har på sikt bli relativt begrenset. Det motsatte kan skje dersom en hannhund har relativt få avkom, men som brukes flittig i avlen.

Vi har ikke hatt tilgang på lister over de hundene som har flest barnebarn, så vi har sett på de hannene som er registrert med flest barn etter 1981 og laget en oversikt over de tjue med flest antall barn og barnebarn frem til i dag, og de ti mest brukte etter 2000.

For å få avlsmessig framgang, må man velge avlsdyr blant den beste halvparten av hundene, alle egenskaper sett under ett.

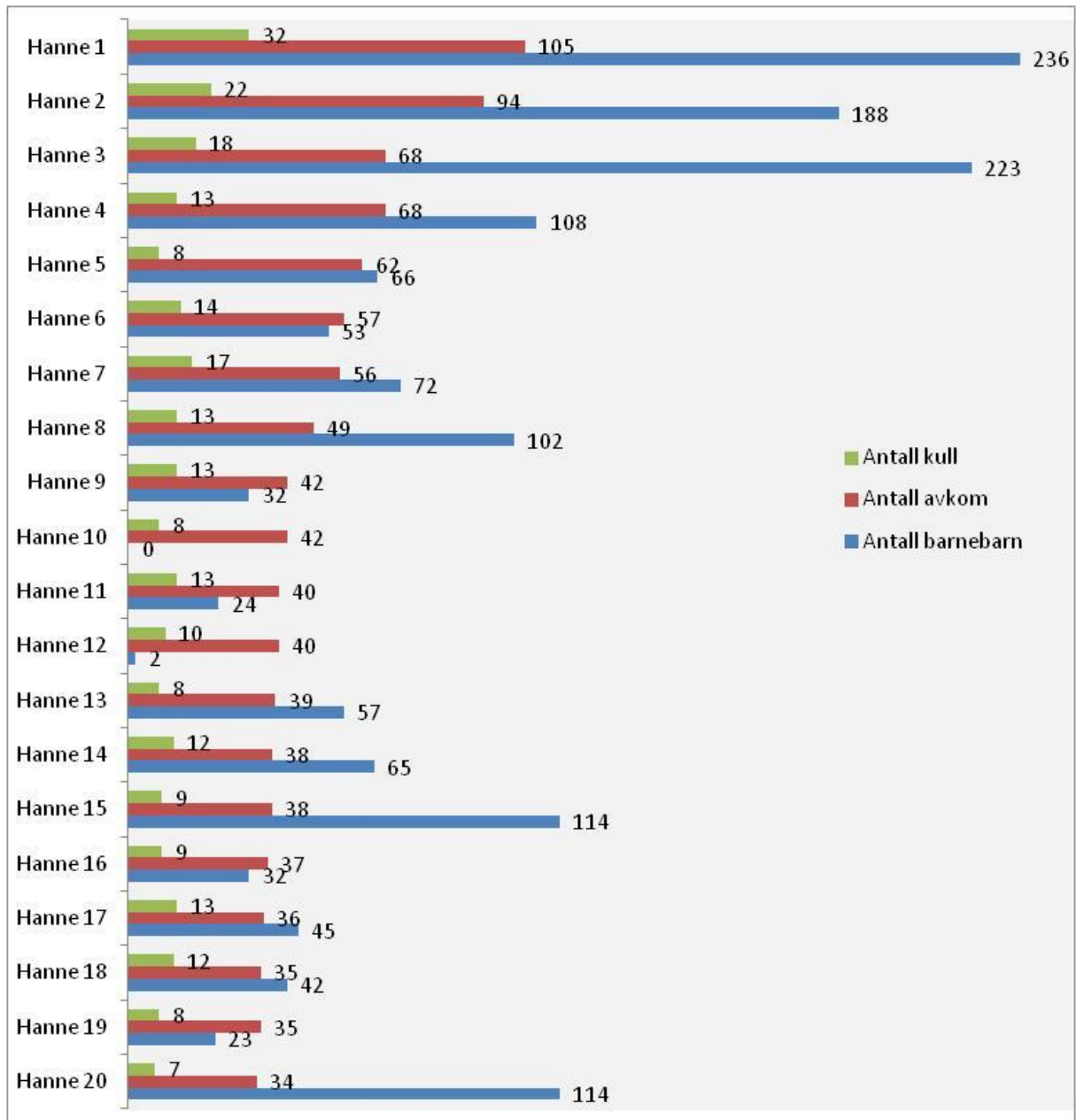

Spovens Royal Revelation

Lhakang Bell's A Ringing

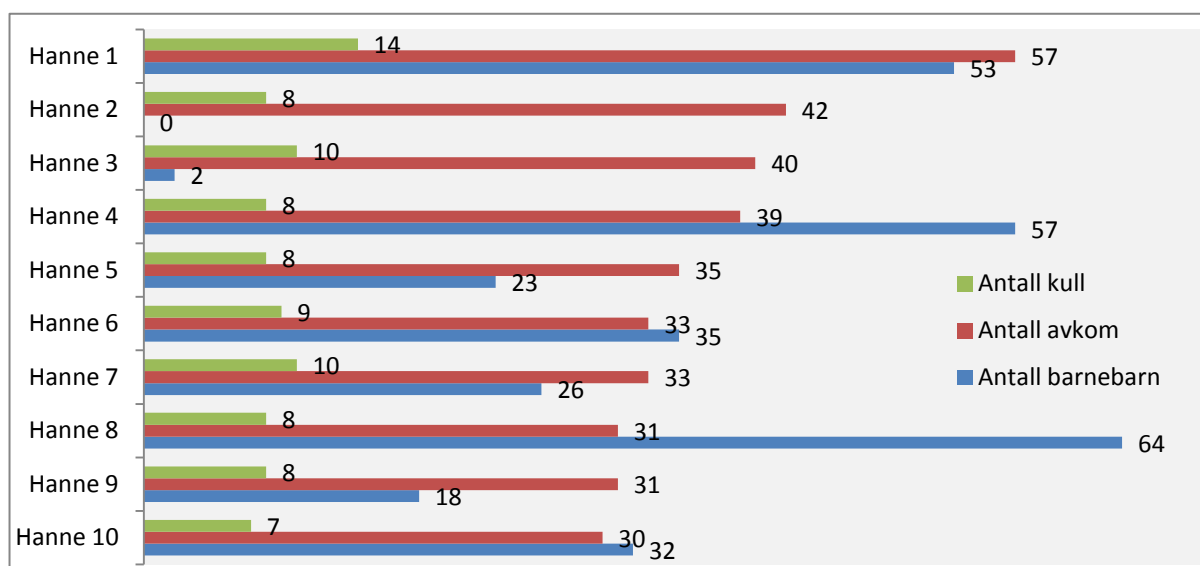
Mest brukte hanner

Figur 6 Oversikt over de tjue hannene som er registrert med flest avkom i Norge etter 1985, antall kull de har hatt, antall avkom og antall barnebarn. Noen av hannene lever fortsatt.

Født	Navn	Født	Navn
1 imp '86	Spovens Royal Revelation	11	'87 Boreas' Little Te-amø
2 imp '93	Tangse Wee Wa Zapata	12 imp '08	Santosha High Society
3 imp '89	Lhakang Bell's A Ringing	13	'97 Sicilka's Paint Sky With Stars
4 imp '83	Rossvale Gold'n' Dragon	14 imp '84	Anibes Optical Illusion
5 imp '81	Anibes Hi Hope	15	'94 Shieriko's Midnights Bell Louis
6	'05 Viola-hirta's Spesial Creation	16 imp '93	Gayas Ma Tai-yang
7	'85 Borea's Manchu Lancer	17 imp '86	Toydom A Question O Honour A Delwin
8 imp '85	Santosha Golden Eagle	18	'86 Boreas' Golden Overlord
9	'85 Borea's Manchu Leo-lao	19	'04 Tirilille's Tobias Zillias
10 imp '08	Santosha Nantai's Fire	20 imp '93	Sannie's Ke-san Thai-ger

Mest brukte hanner 2000-2013

Figur 7 Oversikt over de ti hannene som er registrert med flest avkom i Norge etter 2000, antall kull de har hatt, antall avkom og antall barnebarn.

	Født	Navn		Født	Navn
1	'05	Viola-Hirta's Special Creation	6	imp '04	Mai-tai's Count Dragonfire
2	imp '08	Santosha Nantai's Fire	7	'04	Hin Chen's Jay-walker
3	imp '08	Santosha High Society	8	'03	Danilos U-mee Mio
4	'97	Sicilka's Paint Sky With Stars	9	imp '08	Wild Knight's It's A Sin
5	'04	Tirilille's Tobias Zillias	10	'05	Tirilille's Little Erik Fabian

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Fra 1981 er det registrert importert fra minst 18 land. Disse er: Sverige (119), Storbritannia (38), Finland (8), Spania (2), Tyskland (4), Belgia (3), USA (3), Canada (3), Danmark (2), Island (2), Italia (2), Nederland (2), Russland (2), Tsjekkia (2), Estland(1), Polen (1), Slovenia (1) og Australia (1). I tillegg er 11 importert registrert med norske oppdrettere, dette tror vi skyldes delt eierskap eller andre rutiner i registreringen av importert en periode.

Årstall	Tisper	Hanner	Totalt	Årstall	Tisper	Hanner	Totalt	Årstall	Tisper	Hanner	Totalt
1981	0	1	1	1992	1	1	3	2003	6	2	8
1982	0	0	0	1993	1	3	4	2004	7	10	17
1983	0	1	1	1994	2	1	3	2005	7	6	13
1984	2	0	2	1995	0	0	0	2006	7	10	17
1985	2	1	3	1996	1	2	3	2007	9	6	15
1986	2	2	4	1997	3	1	4	2008	9	8	17
1987	3	2	5	1998	2	0	2	2009	8	4	12
1988	2	1	3	1999	0	2	2	2010	17	7	24
1989	1	1	2	2000	3	3	6	2011	6	3	9
1990	1	0	1	2001	3	2	5	2012	3	7	10
1991	0	0	0	2002	2	2	4	2013	4	3	7

Tabell 3 Oversikt over importert registrert i årene 1981 til 2012. Sortert etter fødselsår på importertene.

Det finnes ikke fullstendig oversikt over importør før 1981, men det er på det rene at det helt fra de første shih tzu kom til Norge på 30 tallet, ble det innført flere, spesielt fra våre naboland samt England.

Pionerene på rasen i Norge (blant annet Ruth Laakso og Børre Hasle), eksporterte en del hunder til andre land. Det var blant annet en rekke eksporter til Sverige og Finland.

Fra år 2000 og frem til i dag har eksporten av shih tzu fra Norge økt. Det er eksportert hunder til blant annet Sverige, Finland, Danmark, Island, England, Tyskland, Ukraina, Spania, Sveits med fler. Det er totalt eksportert shih tzu fra mellom 10 og 20 ulike norske oppdrettere, geografisk spredd utover hele landet.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det er et mål å fortsatt holde den gjennomsnittlige innavlsgraden under 2%, samtidig som ingen kull bør overskride 6.25 %. Det er fornuftig å la de beste individene spre sine gener i større grad enn andre individer, men man må også passe på å bevare det genetiske mangfoldet. Man bør prøve å unngå matadoravl, noe som per i dag vil si at en shih tzu ikke bør ha mer enn 43 avkom i Norge.

Prioritering og strategi for å nå målene

En årlig oppdatering av oversikten over de mest brukte hannene og NKKs Dogweb kan brukes til planlegging av kombinasjoner med utregning av innavlsgrader ved oppsett av fiktive kull.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Shih tzu anses å være en sunn og frisk rase, som ofte oppnår en forholdsvis høy levealder. Man kan regne med at en shih tzu blir 10 - 13 år, men gjerne også eldre.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Det har ikke vært gjennomført noe helseundersøkelse på shih tzu i Norge. Vi har sett på statistikk fra Agria Dyreforsikring, basert på deres statistikk gjort i den svenske populasjonen i årene 1995 til 2011. Det er i hovedsak 4 områder som oftere enn hos andre raser, forårsaker dyrelegebesøk. Dette er behandlinger av øyner, hjerte, hud og urinveier.

I forsikringsaker ved død viser medianen² for alder på shih tzu 9,1 for hanner og 9,2 for tisper, mens den for alle raser er 6,6 for hanner og 7 for tisper.

På dommerkonferansen i 2003 var det snakket om at svake haker er en vanlig feil hos rasen. Det skal legges vekt på at kjeven er tilstrekkelig bred til at det er god plass til 6 fortenner og at haken er godt markert. Mangel på en fortann kan aksepteres om kjeven er tilstrekkelig bred. Dårlig utviklede eller skjeve hjørnetenner bør påpekes av dommere på utstilling. Tungen skal ikke vises når munnen er lukket. Det er ikke gjort noen undersøkelser på om dette har endret seg siden da.

Det hender at ikke alle melketennene faller ut av seg selv, noe som er mer vanlig hos miniatyrrasene enn andre, og det regnes for å være en genetisk betinget tilstand. Man bør holde et øye med dette slik at hunden ikke får doble tenner. Dersom melketennene ikke faller ut kan det påvirke tannstillingen til den permanente tannen og vanskeliggjøre renholdet. Det vil også kunne redusere mengden festefibre på den nye tannen, som dermed kan bli løs, og medvirke til tannløshet i alderdommen. Det er anbefalt å fjerne melketannen ved frambrudd av den permanente tannen.

Det er en del forekomster av feilkonstruerte skulderparti og krokete frambein. Dette gir utslag i at hunden ikke klarer å bære hodet oppe. Feil beinstilling i front kan også medføre roterende bevegelser av frambein. I enkelte tilfeller halting.

Det er også en del hunder som er "overbygde" (punktet mellom skuldrene ved nakken er lavere plassert enn høyeste punkt på krysset, slik at rygglinjene blir fallende fra halefeste mot nakken). Dette påvirker både krysset og halefestet, samt at hunden gjerne står understilt med bakbeina. Det påvirker også bevegelsene til hunden i negativ retning.

Alle feil i skjelett påfører hunden bevegelsesproblemer og har stor betydning for hundens helse og velvære, og riktig konstruksjon må derfor prioriteres. For å beskytte indre organer er det viktig at ribbena går tilstrekkelig langt bak.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Eksempel på reproduksjonsproblemer kan være:

- Paringsvansker
- Infertilitet
- Fødselsproblemer
- Redusert antall valper i kull
- Tispen mangler evne til å ta seg av valpene

---

² 50% dør før og 50% etter denne alderen

Vi har per i dag ikke noe dokumentasjon på reproduksjonsproblemer i rasen. For å få fullstendig oversikt angående reproduksjonsproblemer vil det være nødvendig med en landsbasert undersøkelse.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det bør fokuseres på å bevare en sunn og frisk shih tzu, samt ivareta den engelske standarden som gjelder. Det må arbeides aktivt for å ivareta detaljer i uttrykket og det bør legges vekt på sunn anatomi, samt bevare rasens karakteristiske bevegelser. Overordnet mål er å ivareta shih tzu som type, det vil si vektlegge helheten og ikke gå seg bort i detaljer. Alle som driver oppdrett av shih tzu må overholde NKK's "Etiske grunnregler for avl og oppdrett" samt drive sitt oppdrett i overensstemmelse med NKK's "Avlsstrategi". Hunder som benyttes i avl skal være friske og sunne med rasetypisk temperament. Hunder med avvikende gemytt eller kroniske plager skal ikke brukes i avl. Paring bør foregå naturlig. Det bør jobbes med å øke oppdretternes bevissthet rundt sykdommer i rasen og sykdommenes arvbarhet.

Prioritering og strategi for å nå målene

Informere om NKK's retningslinjer for avl på nettsiden og skrive om det i medlemsbladet Shih Tzu Nytt. På sikt kan det gjennomføres en helseundersøkelse for å hente inn mer informasjon om rasens helsetilstand. Dette kan med fordel gjøres i samarbeid med Specialklubben för Shih Tzu i Sverige for å kunne sammenligne populasjonene i de to landene.

Mentalitet og bruksegenskaper

Jaktprøver, bruksprøver og mentaltester

Shih tzu er en selskapshund og har ingen krav til jakt, bruksprøver eller kjent mental status for å brukes i avl eller bli utstillingschampion.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

I følge rasestandarden skal shih tzu være intelligent, aktiv, årvåken, vennlig og selvstendig. En shih tzu skal også ha en arrogant holdning. De aller fleste shih tzu i Norge passer godt til denne beskrivelsen. Temperamentet er en viktig del av helhetsinntrykket av rasen. Den skal møte verden med ro og vennlighet og skal ikke være redd eller aggressiv. Det skal være en lett handterlig rase, selv om den kan være sta og har en krevende pels. Den viktigste oppgaven for en shih tzu er å fungere som familiehund og selskapshund.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Det bør være et mål å fortsette å avle vennlige og rolige hunder som ikke viser aggressivitet.

Prioritering og strategi for å nå målene

Utpreget usikre og nervøse individ bør ikke benyttes i avlen da gemytt i stor grad er arvelig og kan nedarves i mange generasjoner. Det er ikke enkelt å måle disse resultatene, men et fokus og bevisstgjøring rundt dette kan like vel være positivt for rasens utvikling.

Atferd

Atferdsproblemer

Rasen fungerer godt i hverdagen, er ypperlige familiehunder og skaper lite problemer for se selv og sine eiere. Generelt har shih tzu i Norge god psyke og sunn mental helse og det er få forekomster av nervøse og aggressive hunder. Shih tzuen er klok og tilpasningsdyktig og kan lett omstille seg nye miljøer

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål:

Det bør være et mål for rasen å bevare shih tzuens gode atferd og avle på individer med god psyke, som fungerer godt i hverdagen, til glede for seg selv og andre.

Prioritering og strategi for å nå målene:

Individer med tydelige tegn på negativ atferd eller dårlig psyke bør ikke benyttes i avl da, negativ atferd i stor grad er arvelig og kan nedarves i generasjoner.

Det bør også være et overordnet mål at både oppdrettere og shih tzu eiere har den kunnskap om hundeoppdragelse som trengs for å unngå en negativ atferdsutvikling i oppveksten.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Frem til midten av 70-tallet var det store variasjoner både på type og størrelse på shih tzu. Det var heller ikke uvanlig med små hoder som var dårlig utfylt under øynene, dårlig hakemarkering og saksebitt. Saksebitt var tidligere tillatt, og også ønskelig selv om underbitt var det vanligste. Pelskvaliteten var også ganske varierende. Rasen hadde bra pigment, store velformet øyner og et bra temperament.

Fra midten av 70-tallet ble rasen mer homogen, framfor alt typen, men også størrelsen. Det skjedde en forbedring av hodene med en tydeligere hakemarkering. Det ble mindre vanlig med tynne hunder med dårlig velvet brystkasse, selv om det likevel forekommer noen individer som mangler dette.

Et viktig anatomisk trekk ved shih tzu er at den skal ha en lang og dyp brystkasse med tydelig markert brystbein. Ribbeina skal være buet og strekke seg langt nok bak til å gi beskyttelse av indre organer. Et langt og ubeskyttet lendeparti er uønsket på rasen.

Shih tzu skal ikke forveksles med lhasa apso. Til tross for at de har størrelse og pels felles, har rasene vesentlige forskjeller i hode, uttrykk og bygning som skiller de klart fra hverandre. Det er viktig å legge vekt på disse forskjellene slik at man ikke får to nesten identiske raser, hvor snutepartiets lengde og plassering blir bortimot det eneste som skiller de. Rasebeskrivelsen for shih tzu angir at lengden målt fra manke til haleansats skal være større enn mankehøyde, mens rasebeskrivelsen for lhasa apso angir lengden målt fra brystbenspiss til sittebensknuten skal være noe større enn mankehøyden. Shih tzu skal ha en bredere front enn lhasa apso, en lavere markavstand, og den vil også være tyngre bygget. Små tetsittende eller mandelformede øyne og stirrende blick er utypisk. Det skal ikke vises hvitt i øynene.

Et annet særtrekk som skiller shih tzu fra både lhasa apso og alle øvrige raser, er bevegelsene. Kraften sitter i bakpartiet hos shih tzu, og bakbeinet skal ha en så stor svingradius at hele tredeputen vises bak, samt gi styrke og fart fremover. (En shih tzu skal ikke rulle på hjul som en malteser og ikke vagge som en pekingeser, heller ikke trippe).

Shih tzu er en chondodystrof rase, dvs. med dvergvekst i beina. Egenskapen er recessiv (vikende) på samme måte som flere av de andre mest særegne trekkene ved shih tzu. I krysning med hunder med normal benlengde, vil egenskapen gjennom noen generasjoner raskt gå tapt.

Tispe

Hanne

Norskoppdrettede shih tzu hevder seg meget godt på utstillinger både i inn og utland. Vi er et av de få landene på verdensbasis som fortsatt har hovedvekt av shih tzu av engelsk standard (sett ut fra den samlede populasjonen i Norge).

Overdrevne eksteriørtrekk

Det nordiske BSI-dokumentet var ferdigstilt i juli 2014. BSI står for "Breed Specific Instructions regarding exaggerations in pedigree dogs", og er et program som går ut på at eksteriørdommere skal ta hensyn til overdrevne eksteriør- og mentaltrekk som kan påvirke hundenes funksjonelle helse. I BSI-dokumentet står det at dommerene skal se ekstra på lyd ved pusting og korrekte proposjoner på hode, øyner, kjeve og tenner hos shih tzu. Disse tre områdene står oppført som risikoområder:

1. Pusteproblemer pga for kort snuteparti og trange nesebor

I rasestandarden står det:

Snuteparti: God bredde, kort og kvadratisk, flatt uten rynker og med rikelig pels. Snutelengde ca 2,5 cm fra snutefront til stopp. Neseryggen rett eller lett pekende oppover. Pigmentering på snutefronten så fullstendig som mulig.

Nesebrusk: Overkanten sett forfra plassert på linje med eller litt under nedre øyelokksrand. Store nesebor. Fallende neserygg, eller sammenklemte nesebor høyst uønsket.

2. Øyeskader pga overdrevent store, utstående øyne

I rasestandarden står det:

Øyne: Store, mørke og runde, men ikke utstående. Plassert godt fra hverandre, varmt uttrykk. Lysere øyefarge tillatt på leverfargete eller levertegnede hunder. Intet hvitt skal synes.

3. Smal underkjeve og dårlig tannsett

I rasestandarden står det:

Kjever/tenner: Brede. Lett underbitt eller tangbitt.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

I avlsarbeidet bør man ikke gå mot ytterlighetene av standarden, men avle mot en balansert midtre del av standarden, samtidig som det må være rom for variasjoner slik at man kan ha individer til justering. Rasetypiske detaljer, mentale egenskaper og god anatomi, herunder også øyner, snuten og neseåpningen bør vektlegges i valg av avlsdyr. Det finnes i verden i dag en mengde shih tzu som har mistet sine chondodystrofe egenskaper, og det er derfor en viktig oppgave å bevare den populasjonen som finnes av engelsk standard. Oppdretterne må kjenne standarden godt og vite hvordan den ideelle shih tzu skal være. Dernest er det viktig at oppdretterne er tro mot typen som angis i standarden. Det er typen som skiller de forskjellige rasene fra hverandre, så mangler typen har vi heller ingen shih tzu.

Prioritering og strategi for å nå målene

Klubben skal forvalte og bevare rasens særegenhet i forhold til standarden og bør jobbe med informasjon og kompetanseheving hos oppdrettere. Informasjon om standard og forklaringer rundt denne må være tilgjengelig. Det kan trykkes artikler i medlemsbladet og disse kan også legges ut på klubbens hjemmeside. Klubben bør jobbe for å få kunnskapsrike dommere som dømmer etter FCI standarden på rasen og den engelske typen. Ikke bare på egne utstillinger, men klubben bør jobbe mer aktivt for å påvirke arrangører av offisielle utstillinger i Norge til å velge dommere som kjenner godt til rasen. Det bør utarbeides et dommerkompendie og avholdes ny dommerkonferanse for norske dommere.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Jobbe for å beholde rasen sunn og frisk, gjennom å samle informasjon om rasens helsestatus. Arbeide aktivt for at avlen skjer i ønsket retning, både når det gjelder rasestandard og rasens sunnhet. Holde den gjennomsnittlige innavlsgraden under 2%, samtidig som ingen kull bør overskride 6.25 %. Prøve å unngå matadoravl, som per i dag vil si at en shih tzu bør ikke ha mer enn 43 avkom i Norge. Hunder med avvikende gemytt eller kroniske plager skal ikke brukes i avl. Rasetypiske detaljer, mentale egenskaper og god anatomi, bør vektlegges i valg av avlsdyr. Prøve å bevare den populasjonen som finnes av engelsk standard. Det er typen som skiller de forskjellige rasene fra hverandre, så mangler typen, har vi heller ingen shih tzu.

Plan for videre arbeid i klubben

Dette RAS dokumentet ble laget uten særlig input fra medlemmene, men vi håper likevel at det kan fungere som et arbeidsdokument for oppdrettere og andre, og at vi kan se nærmere på enkelte mer omfattende ting frem til revisjonen om 5 år.

Evaluering av dette dokumentet gjøres årlig innen 31.12., første gang i 2015. Styret sender kopi til NKK's avlskonsulent.